

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2012. Această traducere a fost efectuată cu sprijinul Fondului fiduciar pentru drepturile omului al Consiliului Europei (www.coe.int/humanrightstrustfund). Nu obligă Curtea. Pentru mai multe informații, a se vedea referințele cu privire la drepturile de autor de la sfârșitul prezentului document.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour Européenne des Droits de l'Homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Notă informativă privind jurisprudența Curții nr. 115

Ianuarie 2009

Güveç c. Turciei - 70337/01

Hotărâre din 20.1.2009 [Secția a II-a]

Articolul 3

Tratament degradant

Tratament inuman

Detenția provizorie a unui minor într-o închisoare pentru adulți: *încălcare*

Articolul 5

Articolul 5-3

Durata detenției provizorii

Detenție provizorie a unui minor într-o închisoare pentru adulți timp de patru ani și jumătate: *încălcare*

Articolul 6

Procedură penală

Articolul 6-1

Proces echitabil

Imposibilitatea pentru un reclamant minor de a participa într-o manieră efectivă la procesul său penal și absența unei reprezentări adecvate în justiție: *încălcare*

În fapt: În 1995, reclamantul, la momentul faptelor în vârstă de 15 ani, a fost reținut deoarece era suspectat că ar avea legături cu PKK (Partidul Muncitoresc din Kurdistan). Deși era minor, un judecător de la Curtea pentru Securitatea Statului, a dispus plasarea sa în detenție într-un penitenciar pentru adulți, în așteptarea deschiderii procedurii penale în privința sa. Ulterior, acesta a fost acuzat pentru atentare la integritatea teritorială, infracțiune care la momentul

faptelor era posibilă de pedeapsa cu moartea și intra doar în competența curților pentru securitatea statului timp de șase luni și jumătate din momentul arestării, reclamantul nu a beneficiat de asistența unui apărător. Avocata unuia dintre coacuzăți a declarat curții că îl va reprezenta, dar aceasta nu a asistat la majoritatea ședințelor. Aproximativ 18 luni după arestarea sa, capetele de acuzare în privința reclamantului au fost micșorate din cauza divergențelor din dosarul de urmărire penală și au fost reținute doar infracțiunile care nu erau pasibile de pedeapsa cu moartea, apartenența la o organizație ilegală și deteriorarea bunurilor. În octombrie 1997, reclamantul a fost găsit vinovat de comiterea acestor infracțiuni și condamnat la o pedeapsă cu închisoarea. Totuși, această condamnare a fost anulată de Curtea de Casație și cauza a fost trimisă la rejudecare în fața instanței de fond. Starea rea de sănătate l-a împiedicat pe reclamant să participe la mai multe ședințe. Absența avocatului reclamantului i-a obligat pe codeținuții acestuia să scrie în iulie 2000 Curții pentru a o informa despre situație; aceștia au anexat la scrisoare o notă a unui medic din penitenciar care explica că reclamantul a fost internat într-un spital psihiatric. Sănătatea reclamantului a continuat să se deterioreze și medicul penitenciarului a declarat că acesta suferea de tulburări psihice grave și că a comis două tentative de suicid, a fost ars grav în timpul uneia dintre acestea și, prin urmare, acesta trebuia să primească tratament într-un spital specializat. Asistat de o nouă avocată, reclamantul a fost liberat sub cauțiune în iulie 2000. Un raport psihiatric ulterior a conchis că acesta a suferit o depresie gravă, care a început și s-a agravat în timpul detenției. În cadrul unui nou proces, reclamantul a fost găsit vinovat de apartenența la o organizație ilegală și condamnat la o pedeapsă de opt ani și patru luni de închisoare. Condamnarea sa a fost confirmată în apel.

Practica existentă în Turcia de a plasa în detenție minori în penitenciarele pentru adulți, în așteptarea procesului, a fost dur criticată de mai multe organizații internaționale, printre care Comitetul pentru Drepturile Copilului a Națiunilor Unite, Comitetul European pentru Drepturi Sociale și Comitetul European pentru Prevenirea Torturii. Articolul 37 din Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului declară că detenția unui copil trebuie să fie o măsură extremă și cât mai scurtă posibil, orice copil privat de libertate va fi separat de adulți, cu excepția cazurilor în care se apreciază ca fiind în interesul major al copilului să nu se procedeze astfel. De asemenea, garantează dreptul copilului privat de libertate de a avea acces rapid la asistența juridică.

În drept: Articolul 3 – a) *Admisibilitatea (epuizarea căilor de recurs interne):* Nu numai că Guvernul nu a demonstrat efectivitatea căilor de atac propuse, dar în vederea circumstanțelor particulare ale cauzei, reclamantul era dispensat de a respecta exigența de a epuiza căile de atac interne din cauza problemelor grave de sănătate, absenței unei reprezentări adecvate pe parcursul mai multor perioade și a nerespectării totale de către sistemul judiciar a regulilor aplicabile minorilor.

Concluzie: respingerea excepției (unanimitate).

b) *Asupra fondului:* Reclamantul a fost deținut într-o închisoare pentru adulți la vârsta de 15 ani, cu încălcarea dreptului intern și a obligațiilor internaționale a Turciei. Problemele sale psihologice au început în închisoare, care ulterior s-au agravat. Reclamantul a petrecut cinci ani după plasarea sa în detenție cu deținuți adulți. Pe parcursul primelor șase luni și jumătate acesta nu a primit asistență juridică și a trebuit să aștepte cinci ani pentru a putea beneficia de o reprezentare juridică adecvată. Coroborat cu faptul că timp de optsprezece luni acesta a fost inculpat de o infracțiune posibilă de pedeapsa cu moartea, aceste circumstanțe au provocat cu siguranță reclamantului un sentiment de insecuritate extrem și care au stat la baza problemelor psihologice care l-au făcut să încerce să se sinucidă de mai multe ori. Autoritățile naționale sunt direct responsabile de problemele de

sănătate ale reclamantului și în mod demonstrativ nu i-au acordat îngrijirile medicale necesare. Vârsta reclamantului, durata detenției într-un penitenciar pentru adulți, omisiunea autorităților de ai acorda îngrijirile medicale adecvate și de a lua măsuri capabile să împiedice tentativele sale de suicid, permit constatarea că reclamantul a fost supus tratamentelor inumane și degradante.

Concluzie: Violare (unanimitate).

Articolul 5 § 3 - Durata detenției provizorii cuprinde perioada între arestarea reclamantului și prima sa condamnare, cât și cea care s-a scurs între anularea acestei condamnări de către Curtea de Casație și liberarea provizorie, aceasta fiind de patru ani și jumătate. Reclamantul și-a păstrat „calitatea de victimă” în sensul Convenției, deși timpul petrecut în detenție provizorie a fost dedus ulterior din durata pedepsei cu închisoarea. Nu a existat o veritabilă cerință de interes public care ar necesitat o detenție provizorie atât de lungă și nimic nu demonstrează că instanțele au examinat și alte posibilități și au recurs la detenția provizorie în ultimul rând, așa cum o cere dreptul național și dreptul internațional. În cel puțin trei hotărâri anterioare împotriva Turciei, Curtea deja a constatat violarea articolului 5 § 3 pentru perioade de detenție provizorie cu mult mai scurte decât cea în cazul reclamantului în speță. Prin urmare, durata detenției provizorii a fost excesivă.

Concluzie: violare (unanimitate).

Articolul 6 § 1 coroborat cu articolul 6 § 3 lit. c) - Cauza reclamantului ridică întrebări importante cu privire la dreptul minorilor de a participa la proces și dreptul la asistența unui avocat. În pofida vârstei sale fragede, reclamantul a fost mai întâi acuzat de o infracțiune pasibilă de pedeapsa cu moartea în temeiul legii care nu-i permitea, la momentul faptelor, de a fi judecat de un tribunal pentru minori și să beneficieze de asistența unui avocat din oficiu. Nu putem considera că el a participat în mod efectiv la procedură atâta timp cât nu a avut dreptul la asistența unui apărător în timpul audierii la poliție, parchet și judecătorul de instrucție și că starea lui de sănătate nu i-a permis să participe la mai mult din jumătatea ședințelor.

Faptul că acesta a beneficiat ulterior de asistența unui avocat, nu modifică prin nimic această concluzie luând în considerare faptul că prima avocată, desemnată din oficiu, nu a participat la majoritatea ședințelor și reclamantul a fost lipsit de orice asistență juridică în cursul momentelor cruciale de la sfârșitul celui de al doilea proces, până ce o nouă avocată și-a asumat apărarea sa. Curtea admite că, în mod normal, nu se poate imputa statului comportamentul avocatului unui acuzat, decât dacă acest avocat a fost numit din oficiu și, în mod vădit, nu și-a îndeplinit obligația de reprezentare eficientă. Curtea consideră totuși că, dacă prima avocată în mod cert nu a făcut-o, un anumit număr de factori în speță – vârsta, gravitatea capetelor de acuzare, contradicție în dosarul de urmărire penală, absența unui reprezentări demne de acest nume din partea primei avocate și numeroasele absențe a reclamantului de la ședințe - ar fi trebuit să determine instanța de judecată să constate urgența și necesitatea unei reprezentări eficiente. Această lipsă de reprezentare adecvată a agravat consecințele proprii incapacității a reclamantului de a participa în mod efectiv la procesul său și a adus o atingere dreptului său la o procedură conformă.

Concluzie: violare (unanimitate)

Articolul 41 – 45 000 EUR pentru daune morale având în vedere gravitatea deosebită a circumstanțelor și natura multiplelor încălcări.

© **Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2012**

Limbile oficiale ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt engleza și franceza. Această traducere a fost realizată cu sprijinul Fondului fiduciar pentru drepturile omului al Consiliului Europei (www.coe.int/humanrightstrustfund). Nu obligă Curtea, care, de altfel, nu își asumă răspunderea pentru calitatea acesteia. Traducerea poate fi descărcată din baza de date HUDOC a Curții Europene a Drepturilor Omului (<http://hudoc.echr.coe.int>) sau din oricare altă bază de date în care Curtea a făcut această traducere disponibilă. Poate fi reprodusă în scop necomercial, cu condiția ca titlul cauzei să fie citat în întregime, împreună cu referirea la dreptul de autor menționat anterior la Fondul fiduciar pentru drepturile omului. Dacă intenționați să utilizați vreun fragment din această traducere în scop comercial, vă rugăm să contactați publishing@echr.coe.int.

© **Council of Europe/ European Court of Human Rights, 2012**

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© **Conseil de l'Europe/ Cour Européenne des Droits de l'Homme, 2012**

Les langues officielles de la Cour Européenne des Droits de l'Homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>) ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.